

Lila Pietrusiewicz

PWSZ w Zamościu – UMCS w Lublinie

pietrul1959@o2.pl

Tydzień Edukacji Globalnej 2014 „Bezpieczeństwo żywnościowe – Food Security”, seminarium Koła Naukowego Politologów PWSZ w Zamościu, 21 listopada 2014 r.

Na całym świecie ponad 900 milionów ludzi cierpi głód. Życie oraz zdrowie kolejnych dwóch miliardów jest poważnie zagrożone z powodu niedożywienia. Co pięć sekund z głodu umiera jedno dziecko. 20 tysięcy dziennie. Jednocześnie prawie 1,5 miliarda ludzi je więcej niż potrzebuje. Jedna trzecia całej produkowanej żywności trafia na śmietnik – przytoczone z Raportu ONZ dane mogą szokować, ale to ludzie każdego dnia mają realny wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego na świecie.

W dniu 21 listopada 2014 roku z okazji Tygodnia Edukacji Globalnej w Instytucie Nauk Społecznych PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu odbyło się seminarium naukowe zorganizowane przez Koło Naukowe Politologów. Tegoroczna edycja Tygodnia Edukacji Globalnej przebiegała pod hasłem: „Bezpieczeństwo żywnościowe – Food Security”. Koordynatorem przedsięwzięcia była dr Ewa Pogorzała, pełniąca funkcję opiekuna naukowego Koła Naukowego Politologów. Tytułem wprowadzenia w tematykę TEG 2014, na wstępie zasygnalizowała znaczenie działań podejmowanych przez aktywnych uczestników Tygodnia Edukacji Globalnej, mających na celu podkreślenie wagi oraz istoty bezpieczeństwa żywnościowego na świecie. W trakcie seminarium swoje prezentacje przedstawili członkinie i członkowie koła.

Bezpieczeństwo żywnościowe – Food Security to stworzenie warunków do zapewnienia i dostarczenia odpowiedniej ilości i jakości produktów żywnościowych. Powinno sprzyjać zdrowemu i aktywnemu życiu oraz być ważnym elementem w walce z ubóstwem oraz niedostatkiem, rozpatrywanym kompleksowo jako wypadkowa warunków ekonomicznych, socjalnych i ekologicznych. „Bieda jest jak upał. Nie możesz go zobaczyć. Żeby go poznać, musisz przez niego przejść”. Stwierdzenie kobiety z Ghany, żyjącej w ubóstwie - przytoczył w swojej prezentacji pt: Bezpieczeństwo żywnościowe – globalne wyzwanie XXI wieku - Ireneusz Grzesiuk. W całej Unii Europejskiej wprowadzona zo-

stała kontrola bezpieczeństwa żywności, systemy i legislacje, których celem jest monitorowanie zarówno mikrobiologicznych, jak i chemicznych zagrożeń w łańcuchu dostaw, a tym samym zminimalizowanie ryzyka dla zdrowia konsumentów. Unia Europejska stworzyła kompleksową strategię bezpieczeństwa żywności, zapewniającą kontrolę żywności na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Jak podkreśliła Olha Ohir w wystąpieniu pt: Działania UE na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego – fundamentem bezpieczeństwa żywnościowego jest zrównoważone oraz różnorodne rolnictwo, samowystarczalność w skali kraju jak i UE, a przede wszystkim nie może być ono sprowadzane tylko do bezpieczeństwa dochodów.

Kluczem do rozwiązywania problemów ekonomicznych jest zapobieganie niekorzystnym zmianom klimatycznym – zaznaczyła w prezentacji pt: Klimat czy ekonomia? Uwarunkowania międzynarodowego bezpieczeństwa żywnościowego w perspektywach ONZ Monika Kalita, dodając, że „choć świat się ociepla, nie możemy wpadać w panikę (...) bo to człowiek jest odpowiedzialny za proces globalnego ocieplenia”. Natomiast Marta Zwolan przedstawiając prezentację Milenijne Cele Rozwoju a bezpieczeństwo żywnościowe, zwróciła uwagę na wieloaspektowość tego zagadnienia wskazując, że skala głodu w niewielkim stopniu zależy od klimatu, a w znacznie większym od ekonomii. Cięcia w emisji dwutlenku węgla dają małe oraz odległe w czasie zmiany we wzrostach temperatury. Gdyby Protokół z Kioto został w pełni wdrożony do 2080 roku ograniczyłyby to liczbę niedożywionych osób „zaledwie” o około 2 miliony przy rocznym koszcie 180 miliardów dolarów. Większą skuteczność można by osiągnąć zwiększając inwestycje w suplementację mikroelementów i witamin, wzbogacając żywność w te mikroelementy i witaminy, biofortyfikację oraz miejscowe społeczne programy żywienia.

Istotną rolę w promowaniu zasad bezpieczeństwa żywnościowego odgrywa sprawiedliwy handel, którego jednym z zasadniczych celów jest rozwój obustronnie korzystnych relacji pomiędzy sprzedawcami i nabywcami oraz ochrona praw człowieka poprzez promocję sprawiedliwości społecznej, zdrowej praktyki ekologicznej a także bezpieczeństwa ekonomicznego. Fair trade jest międzynarodowym ruchem konsumentów, organizacji pozarządowych, firm importerskich i handlowych, którego naczelną zasadą jest zapewnienie gwarancji poszanowania praw człowieka nad zyskiem – zaznaczył w prezentacji Sprawiedliwy handel (Fair trade) Serhii Andreiev.

Dostęp do wody a bezpieczeństwo żywnościowe to temat referatu Marii Kostenko. Prelegentka zwróciła uwagę, że ograniczenie marnotrawstwa żyw-

ności przez konsumentów w łańcuchu dostaw jest realną oraz bezpośrednią drogą do zmniejszenia zużycia zasobów wodnych. Efektywne wykorzystanie wody np. w rolnictwie oraz jakiegokolwiek produkcji może przynieść pozytywne efekty. Rolnictwo jest działalnością pochłaniającą olbrzymie ilości wody, oznacza to, że stanowi ono najprawdopodobniej klucz do zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych. Dla osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego przez wszystkich ludzi nieodzowne są inwestycje służące działaniom na rzecz minimalizowania zużycia zasobów wodnych. Koncepcja wirtualnej wody otworzyła drogę do bardziej efektywnego zużycia wody. Niektóre z przykładów są zaskakujące: Amerykanie konsumują około 6 800 litrów wirtualnej wody każdego dnia, trzykrotnie więcej niż przeciętny Chińczyk – zauważyła w swoim wystąpieniu pt: Wirtualna woda Aneta Romanowska. Bezpieczeństwo żywnościowe na świecie nie jest możliwe bez zapewnienia dostępu do wody i odpowiedniego zarządzania jej zasobami. Dla bezpieczeństwa żywnościowego istotne znaczenie ma samowystarczalność i dostępność ekonomiczna żywności – zaznaczyła w przedstawionej przez siebie prezentacji Bezpieczeństwo żywnościowe w Polsce Monika Karczmarczyk. Polska wprawdzie jest krajem samowystarczalnym żywnościowo i posiada duże nadwyżki produktów rolnych oraz przetworzonej żywności, które eksportuje jednak eksperci ostrzegają, że przy niekorzystnych tendencjach ekonomicznych a także demograficznych również my możemy stać się importerem żywności.

Problematyka dotycząca bezpieczeństwa żywnościowego na świecie - szeroko omawiana podczas seminarium naukowego Koła Naukowego Politologów - jest bardzo rozległa i należy ją analizować przez pryzmat wielu nauk ponieważ dotyczy zarówno prawa człowieka do żywności jak i możliwości zapewnienia jej. Prawo to powinno być zagwarantowane właściwymi przepisami prawa międzynarodowego, unijnego oraz krajowego. Niepokoić może fakt, że zjawisko niemożliwości zapewnienia żywności występuje nie tylko w zafakowanych i biednych krajach świata ale nawet w tych najbardziej rozwiniętych, dlatego działania służące jego zwalczaniu podejmowane są zarówno w Unii Europejskiej, jak i na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych. Bezpieczeństwo żywnościowe wynikające z konieczności zapewnienia żywności każdemu człowiekowi a także wszelkie przeciwdziałania biedzie i głodowi są stanem nie tylko pożądanym lecz i koniecznym dla osiągnięcia równowagi oraz jakiegokolwiek istnienia zarówno jednostek jak i społeczeństw, bez względu na charakter ustroju politycznego czy też warunków społeczno-gospodarczych.